



Základní škola Zachar, Kroměříž, příspěvková organizace

Pracovní list

Předmět: Fyzika

Ročník: 7

Opakování vzdělávacího celku: Světelné jevy

Přečti si text o významném českém vynálezci a odpověz na jednoduché otázky za textem:

Wichterle Otto (1913 - 1998) - český chemik



Otto Wichterle se narodil se v Prostějově.

V šesti letech spadl do louže s močůvkou a málem se v ní utopil. Když ho vytáhli, lékař předpověděl, že chlapec přežije maximálně rok. Otto se měl ale čile k světu. Škola ho moc nebavila, místo studia hrál raději tenis. Přesto nakonec odmaturoval a dostal se na univerzitu.

Na vysoké škole se poprvé ukázaly jeho vědecké předpoklady - výborně mu šla zejména chemie.

Válku přečkal ve Zlíně, kde pro Bařu zkoumal umělé hmoty. Z jeho výzkumu po válce vzešel silon. Před Němci tento objev raději utajil v obavě ze zneužití umělé hmoty pro vojenské účely.

Po válce se vrátil učit na univerzitu, ale neměl v novém režimu šanci. Roku 1958 musel ze školy odejít. Pracoval na Akademii věd, stal se jejím šéfem a pracoviště změnil na Ústav makromolekulární chemie. Právě tady udělal největší objevy.

Za kontaktní čočky vděčíme částečně náhodě. Wichterle se jednou vracel vlakem z Olomouce, když uviděl, že si jeho spolucestující čte časopis o náhradách oka. Slovo dalo slovo, oba muži si o tomto tématu začali bavit a Wichterle zjistil, že by jako chemik byl schopen tomuto oboru přispět.

Po několika pokusech se Wichterle pokusil o domácí řešení. Postavil si sám přístroj z dětské stavebnice Merkur – nejprve s dynamem z jízdniho kola jako motorkem, později s motorkem z gramofonu. Na něm vytvořil první čočky. Protože on i tehdejší vedení pochopili, že je to geniální byznys, došlo k prodeji licenční smlouvy na čočky do USA. Firma, která si ji pořídila, doslova přes noc pohádkově zbohatla, sám Wichterle však ze zisku prakticky nic neměl.

Navíc se na konci 60. let zapojil do politických změn, které tehdy probíhaly. Podepsal mani-fest 2000 slov, za což byl roku 1969 zbaven vedení ústavu.

V Americe mezitím vypukla válka o čočky. Spousta firem porušovala podmínky licence a vyráběla vlastní čočky. V několik let trvajícím soudním sporu však nakonec majitelé původní licence nakonec vyhráli. Co z toho měl Wichterle? Vůbec nic. Stát tak odhadem přišel o miliardu tehdejších korun...

Opravdového uznání se Wichterlemu dostalo až v roce 1990. Od Karlovy univerzity dostal titul Doctor honoris causa a byl zvolen prezidentem Akademie věd. Zemřel roku 1998 ve věku 84 let.

Jméno Wichterle zůstalo známé napořád - byl po něm pojmenován jeden z asteroidů ve vesmíru.

Podle textu odpovídej na otázky

1. Ve kterém městě se narodil?.....
2. Kde pobýval během 2.světové války?.....
3. U kterého významného průmyslníka zde pracoval v chemickém výzkumu?.....
4. Jaký materiál zde vyvinul?.....
5. Pomocí jaké dětské stavebnice sestrojil 1.čočky?.....
6. Do kterého státu byla prodána licence na výrobu čoček?.....
7. Do čela jaké instituce byl jmenován v roce 1990?.....
8. Co je po něm pojmenováno?.....